

Any XII Núm 436
ARTA Agost 20 de 1928.

DEU I PATRIA

PREUS
Artá, i comarca any 4 Ptas.
A fora id 6 »
Extranger id 10 »

Restitució del Claustre del Convent

Moltes de vegades mos n' havíem plant de l'estat abandonat en que se trobava el venerable claustre del convent de la nostra vila. Encara ara se pot veure la deixadesa en que se 'l tenia: els trespols tots socavats, les columnes grate llades, els pedrissos mig esbucats, els baixos de les parets descrostats, les sales a ell veinades algunes derruides i altres inhabitables, els corredors de dalt amb els sotils amenant ruina i les teulades vessant i degotant al ploure, com dins una barraca de canyes.

Aquest era l'estat en que se trobava el claustre del convent quant fa pocs anys l'Ajuntament, que no hi tenia ja ocupat res més que 'l matadero, cedí als PP. Franciscans els drets d'ocupació que l Govern li havia otorgat.

Peró cal que tothom sápigua que 'l claustre era una part integrant de l'antic convent de frares menors de la nostra vila, i lo natural era que encara que foren expulsats els frares pels governs liberals del passat sigle l'edifici quedás formant conjunt i esperant temps millor per la restitució a son amo, als únics que podien tenir hi dret, que eren els PP. Franciscans, successors d'aquells. Mes no fou així, al tornar a implantar-se en el jardí franciscá de la nostra vila la llavor dels frares de la Tercera Ordre, a les compres particulars que feren darrera el convent de cases edificades precisament en trasts que antigament formaven part de l'hort del convent, hi pogueren afegir també alguns corre-

dors i habitacions de les que ocupavan ja els frares vells, mes, no les fou cedit el claustre ni els corredors i sales a ell anexas. ¿Qui 'ls ocupava?

De tothom és sapigut que 'l Govern ho havia posat en mans de l'Ajuntament d'Artá perque aquest ho destinás precisament a escoles. I efectivament, aquest, destiná l'antic menjador dels frares i la sala veinada a les escoles nacionals.

En l'estat embrionari en que 's trobava la 1^a. ensenyansa a Espanya i molt més a Mallorca, ho consideraven en principi com una gran adquisició i efectivament ho hagués estat si les sales haguessen tengudes les condicions de llum, ventilació, etc. que deven reunir els locals escoles. I consti que amb poca reforma haguesen estades en condicions. En lloc de cedir-ho tot als mestres i fer-hi un escola graduada com cal i per aixó tnia condicions aprofitant els locals de dalt, volgueren l'Ajuntament treurer-ne més de lo que podia donar i allá hi aficá el telegrafista, i cedí una habitació al carter, i volgué destinar una sala a maguetzem dels caminers de la vila; hi p'engué una part pel Jutjat; hi aficá les dues cases habitacions pels Mestres nacionals, destiná gran part del corral a escorxador o matadero i quant ja semblava que res més hi cabia i s'havia reduit allò de destinar-ho a ensenyansa a la més mínima expressió, trobaren encara un quartet brut i fosc per presó. Amb això es pot veure en quin estat se quedaven les escoles nacionals

dins aquella opressió contínua en l'acaramullament de personal, en la respiració dels miasmes del escorxador i de la vista de jutjes, guardies civils i presos. ¿Qui havia de respondre de l'ordre, netedat i conservació d'aquell edifici? L'Ajuntament no 'n tenia la propietat i únicament mirava de treurer-ne el profit possible, i, encara que els qui habitaven allá li dassen queixes seguit seguit, amb allò de que *qui sembla a terra d'altri pert la feina i la llebor*, no 'n feia gaire cas i sols posava paliatius a lo que no podia passar més. I vengué lo que era d'esperar: el claustre se convertí en jugador de tots els atlots de la vila que, sense pulitxó ni gordians, ho anaven embrutant i destrossant tot, fins a deixar el claustre indecent; els mesters, entre aquell bogiot i en mig de tanta brutícia i deixadesa, abandonaren l'habitació per passar a cases del poble; el telegrafista se cauçá de demanar l'adob de les moltes goteres que hi havia i que se li posás la casa un poc habitable i com no ho coseguí, demaná a la superioritat el canvi d'edifici i se li concedí; fins el Jutjat considerá inhabitable el local i arribá a conseguir el canvi i únicament hi quedaven ja per l'incuria dels Ajuntaments, les *escoles nacionals* amb la presó davant i el *matadero* darrera, i encara en un estat d'abandono i porqueria que sols podria consentir-ho un poble que no conequés la cultura.

El temps se cuidá de consumir l'obra de destrucció. Les teulades anaven cedint al sòtil part de les plujes que rebien; els sòtils, amarats, s'anaven

amollant i queien fets trossos; els regalims i goteres podrien fins les voltes, i s'hagueren d'apuntalar les arcades del claustre. Un dia caigué una volta d'una de les escoles i s'hagué de traslladar; un altre dia passá per ull el pis de la que hi quedava i a correuita fou precis mudar-la també, quedant així tot aquell gran casal completament abandonat i en perill immediat de convertir-se en un munt de ruïnes.

Així les coses, i no servint ja per res al Ajuntament, aquest accedí a la demanda dels PP. Franciscans de traspassar-los els drets i us del edifici amb l'obligació de cumplir també els devers que la cessió del Govern li havia imposat. Ells l'acceptaren; feren les reformes precises perquè no s'enrunás, arreglaren les teulades i adecentaren el claustre i corredors. Més no podien fer, sense tenir seguretat de posseir sempre l'edifici, i per comprometer-se a reformar-lo i conservar-lo, gestionaren la concessió de la propietat. Ha costat el conseguir-ho, però per fi, el Govern actual per Real Orde que ja és pública, les ha cedida la propietat no sols del claustre i sales annexes sinó diuen que fins i tot el solar del Matadero.

Es aqí est un acte de justícia. Així s'ha restituit a son vertader amo, un edifici que se li havia usurpat, i veim així assegurada la conservació d'un edifici venerable per sa antiguetat i tradició, ja que no com obra d'art. Creim que el poble ha d'aplaudir aquesta cessió que al manco li evitará l'estigma d'abandonat que damunt ell havia de pesar amb l'enrunament inevitable de continuar com estava.

Als PP. Franciscans l'enhorabona.

A. F.

Cançons de Sor Tomaseta

*O bell recó de muntanya
sempre florit com l'abril
quí mai t'ha vista és de planye
O Valldemossa gentil!*

*Lliri del cel, Catalina,
a Valldemossa brostá.
Glòria a l'humil Marquesina
que amb pobres draps la bolcá!*

*Vora la font del batisme
o quina gran resplandor!
la flor ungida amb el crisme
mai més perdrá la blancor.*

*Fer meravella, dejuna
abans de sebré parlá;
si va a la font, a la lluna,
un Sant li dona la mà.*

*Fent de son cor santuari,
no'n vol, de festes ni ball,
i amb fulles passa el rosari
pels olivars de la vall.*

*El Bon Jesús la volia
que ella son cor té robat
la flor del camp s'embellia.
dins un convent de Cuat.*

*Si l'inimic l'aborrona,
el Bon Jesús vé del cel
i un pa de sucre li dona
més saborós que la mel.*

*O Pageseta garrida!
O lliri blanc virginal!
per vos Mallorca florida
ja du corona immortal.*

No hi ha rosa alexandrina
ni clavell amb tanta olor
ni mel amb tanta dolçor
com el teu nom, Catalina...

María Antònia Salvá.

EXCURSIÓ

Com ho anunciarem en el n.º anterior, el diumenge passat dia 12, la Societat «Centro Instructivo de Artá» fou a la Torre de Canyamel per celebrar l'aniversari de sa fundació.

Desde molt dematinet se notá moviment davant la Societat, preparant en carros, gran quantitat d'objectes de condimentació i servici: vins, fruites, calderons, taules, etc. poguent-se donar compte fàcilment de que el nombre de concurrents, hauria de ser gros. Efectivament així fou. Acomodats en carrós, carretons i autos, partiren la major part de bon mati

i altres acudiren més tard.

Arribats allá, davall els pins de vora «Can Simoneta» se prepará el dinar fet per un cuiner que aposta s'havia cercat. A l'hora anunciada (les dues oficials) s'asseguren a una taula que el servici contractat havia preparada, uns 54 socis, servint-se tot seguit el dinar que fou abundant i exquisit. Tot aná amb ordre, compostura i cordialitat, resultant un acte de hermós companyerisme del que molt de temps se'n guardarà record. Al final, el soci i amic En Bartomeu Suñer pronuncí un curt discurs, essent molt aplaudit pels concurrents i al acabar se donaren visques al «Centro» al President i a sa Junta.

Ja tardet regressaren al poble amb els mateixos vehicles d'anada i amb satisfacció general per haver anat tant be la primera festa celebrada per aquesta entitat.

Sia enhorabona al Centro i qu'en puguin fer moltes d'eixides com aquesta.

DE CANOSTRA

DEL TEMPS

Ha fet un dels estius forts; la calor ha apretat de bon de veres; però per la festa de St. Roc va canviar un poc; va fer algunes brusquetes molt primes, estigué tot el dia ennigulat i el vespre llampetjá i se moqué molt de vent; però, no passá d'aquí.

EL CARTER NOU

En la relació de nous ingressats en el Cos de Carters hi figura el nostre amic i paisá D. Juan Alzamora Juan, el qual, al mateix temps es estat designat per ocupar la vacant de carter de la nostra vila. D'aquesta manera está doblement d'enhorabona i li donam ben efusiva, desitjant pugui exercir el càrrec molts d'anys i amb sort en son destí.

A LA MAR

Ja s'es fet de consuetut aixó d'anar se'n per les festes de St. Roc a passar els dies a la vo-

rera de mar. Enguany és estat molt més gros encara; se pot dir que'l poble quedà buit. El dia de la Mare de Deu d'agost comensà la desfilada de carros cap a totes les cales conegudes, especialment a la Torre aont el Camión dels Germans Sard (a) Terres feren viatges tot el capvespre i durant la vetlada. Allà s'hi organisà ball i jocs distints i tota la nit hi hagué gresca ferm. Al oodemà el temps s'hagué refrescat i la gent comensà la desfilada més dijorn.

MORTS

Dissapte de l'altre setmana dia 11 causà sensació la notícia de la inesperada mort de Na Maria Flaquer (a) Mangola, esposa d'En Pere Bonniú (a) Guixó. A la matinada havia donat a llum a un ninet que fou batiat el mateix matí i morí dius poques hores. Sa mare semblava estar be, però a mitjan capvespre s'agravà amb tanta rapidesa que al horabaixa morí després d'administrar-li el Sagrament de l'Extremaunció. A la acompanyada, feta a les dotze de la nit, hi assistí moltíssim gent i a l'Ofici més encara, posant-se de manifest les simpaties de sa família. Rebin el seu espós i els pares l'expressió del nostro condol.

—També va morir el mateix dia la jovenet Catalina Esteva Alzina (a) De Ses Terres, a l'edat de 17 anys, la qual sufría feia temps una traidora malaltia que li minava l'existéncia que feia preveure el seu desenllàs fatal. Deu la tenga al cel i rebí sa família l'expressió de nostro sentiment.

—Día 15 morí també l'amo 'n Pere Juan Guindando del qual ja diguerem que havia estat viaticat. Al cel el vejem.

—També va morir dia 17 l'mo'n Rafel Saller del carrer de Son Servera a l'edat de 71 anys després de rebre els Sts. Sagraments. Rebi sa família el nostre condol.

COLONIA ESCFLAR

Passat demà dia 22 regressen els nius de la Colònia Escolar

Provincial, que segons notícies estan bons i molt contents.

El mateix dia s'entreguen les nines que també han de formar part de la Colònia. D'Artá n'hi van tres que son:

Maria Galmés Carrió, Elionor Sancho Sureda i Margalida Ferrer Sureda. S'han de presentar al Museu pedagógic de Palma.

CANS AMB MORRAL

S'ha fet un pregó per ordre del Sr. Governador de la Província que tots els cans, petits i grossos, tant de la vila com de foravila han de dur morral amb requilla i un collar. Els qui no cumplesquen serán multats.

REGISTRE

MORTS

Dia 6. Agost—Juan Tous Sansó (a) Daurat de 11 mesos, de bronco mneumonía.

7—Margalida Juan Payeres (a) Galbis de 1 any, de atrepsia.

11—Catalina Esteva Alzina (a) de Ses Terres de 17 anys, de Tuberculosis pulmonar.

11—Pere Bonnin Flaquer (a) Guixó de 5 hores d'edat, de atrepsia i per no esser gaire viable.

11—Maria Flaquer Linás de 28 anys (a) Mangola, de pielonefritis amb peritonitis.

15—Pere Juan Font Mascaró (a) Guindando de 71 any, viudo, de Uremia.

17—Rafel Literas Mestre (a) Saller de 71 anys, casat, de miocarditis.

NAIXEMENTS

Dia 9—Elionor Maria B'anes Villalonga filla d'en Pere Moner i Angela Coloma.

11—Pere Bonnin Flaquer fill de'n Perico Guixó i Na Maria Mangola (a. c. s.)

Dia 15—Margalida Sancho Sancho filla de Pere B'ay i Maria Serverina.

16—Damiá Bisbal Orell fill d'en Bartomeu Capellé i de Margalida Orell de Sa Colònia;

16—Catalina Bonnin Fuster, filla de Manuel Marin i Jerònia Ranxereta.

MATRIMONIS

1—Gabrie Tous Gayá (a) Jordi amb Elisabet Servera (a) Cifre.

18—Tomás Mestre Orell (a) Porret amb Elisabet Maria Ferrer Sureda (a) Vermell.

La festa de Cala-Ratjada

El dia de St. Roc, 16 d'agost, s'acostuma cada any celebrar la festa del Patró d'aquest llogaret estival i enguany s'ha volgut seguir la costum, i fins li han donada més solemnitat.

Gent no'n faltá perque si molta n'acudi de Capdepera en repetides passetjades més en comparegué d'Artá amb vehicles de tota casta.

I els actes relligiosos celebrats en la capella antiga foren solemnes; altar fumat, missa de tres i un bon sermó del P. Elías. I heí hagué música per llarg; la banda de Capdepera i la d'Artá ompliren de sons i gaies tocades tot l'ambient de aquella cala; i les rodelles i les fletxes ompliren els aires d'esteles de llum i d'expressions admiratives dels qui miraven embadalits i la jovintut s'expansioná dissipadament tota la vetlada, gira-voltant i dançant, i les paelles frescaren els carrers céntrics trencant vellanes i contant-se amoretetes, i els més apartats de les diversions mundanes se rabeljaven voluptuosament dins el mar amorós.

La festa de St. Roc fou una refermança de la costum anyal d'honar el St. Patró de la manera més plaent possible.

Festa a la Colònia

Per la Mare de Deu d'Agost celebra la Colònia de St. Pere la seua festa major i enguany ha revestit carácter extraordinari.

El dissapte dia 14, al horabaixa, a a plassa hi hagué cucanyes i jocs d'entreteniment, i de vetlada Completes solemnes que foren bastat concorregudes.

El dia 15 demati hi hagué Ofici Major. Fou el celebrant el Rt. Sr. Rector d'Artá Mn. Juan Rubí i predicá el Rt. D. Andréu Casellas.

Després hi hagué corregudes en el Cos.

Al decapvespre se feren corregudes de cintes en bixicletes i corregudes a peu, de resisténcia per homos

El vespre se organisà un ball de pagès i se amollá un castel de focs artificials que agradaren ferm.

Amenisá tots els actes un joc de xeremies.

Heí acudí moltíssima gent d'Artá i d'altres pobles i així tot lo dia estigué molt animada aquella Colònia. Per molts anys.

PIANO

Se'n vendria un d'usat a preu baix. Informaran en aquesta administració.

Banco Catalán Hipotecario

PALMA DE MALLORCA

Oficinas Provisionales

VALLORI 2

Telégramas: BANKAIP
Teléfono: 251.

CAPITAL SOCIAL 25.000.000

CASA CENTRAL BARCELONA

Préstamos hipotecarios, negociación y descuentos de letras, cuentas corrientes a la vista y a plazos fijos, y en general toda clase de operaciones bancarias.

ACCIONES 6 p8

AGENCIA DE ARTA A PALMA
I VICEVERSA DE
ANTONI GILI (A) COMUNA

SERVICI DIARI EN PRONTITUT I ECONOMIA
DE PREUS
ENCARREGS A DOMICILI
Palma -- Banch de S'oli, 24
DIRECCIO: Artá--Can Comuna Centro

GRANJA BARCINO

PER TOTA CLASSE D'AVIRAM DE RAÇA
GUNIS, COLOMS, ALIMENTS ESPECIALS
PER POLLS, I Ponedores, INCUBADOREs;
ANELLES, PLANS I CONSULTES'
--*) CONSELL-MALLORCA --*)

ALMACENES MATONS

DE
RAFAEL FELIU BLANES
CALLE DE JAIME II n.º 39 a 149
Palma de Mallorca
SASTRERIA PARA SEÑORA
Y CABALLERO
ARTICULOS Y NOVEDADES
PARA VESTIR DE TODAS CLASES

Ensaïmades i panets

En lloc se troben millós que a la
PANADERIA **Victoria**
ES FORN NOU
DEN

Miquel Roca Castell

A sa botiga hei trobareu sempre pans
panets galletes, bescuits, rollets, i tota
clasa de pasticeria.

TA...BE SE SERVEIX A DOMICILI
Netedat, pronitut i economia

DESPAIG:

Carrer de Palma 3 bis. ARTA

EN JAUME PICO

(A) ROTCHET

té una Agencia entre Artá i Palma i hei
va cada dia.

Serveix amb prontitut i seguredat tota
classe d'encàrregs

Direcció a Palma: Harina 8. An es cos-
tat des Centro Farmacèutic.

Artá: Palma n.º. 5

Tienda Vicens
PRECIOS FIJOS Y MUY REDUCIDOS

EN
Tejidos v toda clase
de
Merceria comestibles
Perfumeria

SE VENDEN MAQUINAS DE COSER

PFAFF E IMPERI

y toda clase de instrumentos

J. V. CALLE DE A. BLANES 38

Automòvils de lloguer

DELS GERMANS

SARD (A) TERRES

A cada arribada de tren van a l'Estació.
Tenen servici combinat amb el Ferrocarril.

Excursions a Ses Coves, Calarratjada i demés
punts de Mallorca a preus convenguts.

DIRIGIRSE:

Carré d'En Pitxol n.º 8.
Id Son Servera n.º 29 } ARTÁ.

NAUMAN
MAQUINAS PARA
COSER Y BORDAR

La Fábrica más grande de Máquinas
para coser y bordar del continente.

(MARCA ALEMANA)

DEPOSITARIO EXCLUSIVO EN ARTA

CAN GANANSI